

VERTROUWELIJK

HOUDING CPN IN HET CONFLICT MOSKOU-PEKING

S a m e n v a t t i n g

Op 18 juli j.l. besprak het partijbestuur van de CPN het conflict tussen Moskou en Peking. Partijvoorzitter Paul de Groot hield hierover een redevoering, welke door het partijbestuur werd aanvaard als richtlijn voor het werk van de CPN in de naaste toekomst.

Hoewel De Groot stelt, dat de door beide partijen in het conflict gebruikte ideologische argumenten slechts dienen om de politieke en economische achtergronden van de tweespalt te maskeren, neemt hij deze zelfde argumenten toch als uitgangspunt bij het bepalen van de CPN-koers in de onderhavige materie.

De Groot deelt de kritiek van de CPSU op vele Chinese opvattingen, zoals die inzake de vreedzame coëxistentie, de rol van de Westeuropese communistische partijen en van de revolutionaire bewegingen in Azië, Afrika en Zuid-Amerika.

Anderzijds laakt De Groot de CPSU vanwege de manier, waarop zij tot dusver de Chinezen bekritiseerde.

Tegen de door Moskou gevoerde destalinisatiepolitiek heeft de CPN-leider voorts ernstige bezwaren.

De Groot bepleit tenslotte een grotere onafhankelijkheid van de CPN - een "middenkoers" - en stelt met name, dat de mate van haar solidariteit met de CPSU wordt bepaald door het belang van de CPN in de Nederlandse verhoudingen.

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

HOUDING CPN IN HET CONFLICT MOSKOU-PEKING

Het partijbestuur van de CPN is op 18 juli bijeen geweest, o.a. ter bespreking van "de geschillen in de communistische wereldbeweging".

Over dit onderwerp hield Paul de Groot een redevoering, die vrijwel compleet is afgedrukt in "De Waarheid" dd. 19 juli. Zijn rede werd door het partijbestuur goedgekeurd als richtlijn voor het werk van de partij.

1. Benadering van het conflict

Het partijbestuur heeft de leden tot nu toe praktisch elke voorlichting over het conflict tussen Moskou en Peking onthouden. Een artikel van Paul de Groot in de "Prawda" van 13 mei jl., waarvan een uittreksel werd gepubliceerd in "De Waarheid" van dezelfde dag, bevatte weliswaar enkele punten van kritiek op Peking, doch voor de gewone lezer waren deze als zodanig nauwelijks te herkennen.

Paul de Groot stelt het in zijn rede nu zo voor, als zou het partijbestuur zelf niet precies weten wat er tussen Moskou en Peking aan de hand is. (Aangenomen mag worden, dat De Groot deze "onwetendheid" mede aanvoert om het stilzwijgen van de partijleiding te motiveren.)

Volgens de CPN-voorzitter zou het in wezen gaan om conflicten tussen de socialistische staten, om economische kwesties en nachtsverhoudingen binnen het socialistische kamp en de internationale communistische beweging. De tegenstellingen zouden derhalve van zeer materiële aard zijn. De ideologische en politieke argumenten zouden hiervan slechts een uitvloeisel zijn.

Het is merkwaardig, dat De Groot hiermee een theorie naar voren brengt, die vaak in niet-communistische kringen wordt verdedigd, maar onder communisten vrijwel niet wordt gehoord. Voorzover het conflict tussen Moskou en Peking openbaar is, lijkt het immers een geschil te zijn over de ideologie en over de wijze waarop het socialisme naar de overwinning moet worden gevoerd; slechts Albanië en recentelijk ook China hebben laten blijken, dat de Sowjet-Unie ook de materiële belangen van deze landen heeft geschaad.

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

De CPN-voorzitter stelt zijn opvatting over de achtergronden van het conflict als uitgangspunt voor het bepalen van de houding van de partij ter zake en voor het bepalen van de plaats van de partij in de internationale communistische beweging.

Hoewel De Groot de ideologische en politieke argumenten slechts als een uitvloeisel van het werkelijke conflict beschouwt, meent hij over deze argumenten - zij het "van verre" - wel een oordeel te kunnen geven. Uit de brieven, die sinds februari tussen Moskou en Peking gewisseld zijn en uit enkele andere documenten is De Groot tot de slotsom gekomen, dat de Chinese standpunten onjuist en gevaarlijk zijn. De visie van de Chinezen op het wereldgebeuren keurt hij af en bovendien veroordeelt hij de praktijken van Peking in de internationale communistische beweging.

2. Kritiek

Paul de Groot geeft in zijn rede een vrij uitvoerige kritiek op een aantal Chinese standpunten, waarbij hij zich over het algemeen conformeert aan de zienswijzen van Moskou. Opgemerkt dient echter te worden, dat hij in zijn opsomming verre van compleet is. De kwestie van het revisionisme bijvoorbeeld roert hij nauwelijks aan. Ook t.a.v. een overdreven Stalinverguizing heeft hij kennelijk reserves. Hij rekent er zelfs op, dat zijn opvattingen over deze twee zaken hem "sterk maken in de huidige discussie met de Chinese kameraden", d.w.z. dat zij door de Chinezen als een bewijs kunnen worden gezien van de onbevooroordeeldheid en oprechtheid van de CPN.

De voornaamste kwesties waarover De Groot de Chinezen aanvalt, zijn de volgende:

- a. De Chinese kameraden verkondigen de foutieve stelling, dat de hele zaak van de internationale proletarische revolutie afhangt van de resultaten van de revolutionaire strijd van de volkeren in Azië, Afrika en Zuid-Amerika. In verband daarmee voeren zij een politiek, die de vreedzame coëxistentie in de waagschaal stelt en tot gevaarlijke avonturen kan leiden.
- b. Peking beschouwt de communisten in Europa slechts als hulpkrachten

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

voor de revoluties in Azië, Afrika en Zuid-Amerika. De Chinezen zien niet in, dat het centrum van de algemene crisis van het kapitalisme in Europa ligt, en dat de Europese communistische partijen in verband daarmee een geheel eigen taak hebben.

- c. De Chinezen volgen een foutieve tactiek in de strijd tegen het imperialisme. De "as Bonn-Parijs" wordt door hen weliswaar gezien als een reactionair verdrag, dat de ontwikkeling van het Westduitse militarisme bevordert, maar zij beschouwen het Amerikaanse imperialisme als de steunpilaar van de Westduitse militaristische krachten en eisen daarom primair strijd tegen dit Amerikaanse imperialisme. De Chinezen onderschatten daarmee het gevaar, dat van de Westduitse "oorlogshitsers" uitgaat.

Hoewel Paul de Groot zich met zijn kritiek op Peking dus duidelijk achter de CPSU schaart, schroomt hij toch niet enkele malen ook zeer kritische uitlatingen aan het adres van de laatste te doen. Met name geldt dit de manier, waarop de Chinezen door de Russen worden bejegend. Aan de foutieve stellingen van de leiding van de Chinese CP moet weliswaar een ideologische nederlaag worden toegebracht - aldus De Groot - maar de Chinese kameraden mogen niet worden bestreden op de manier, waarop men klassevijanden bestrijdt. Zij moeten van hun dwalingen bekeerd worden door geduldige overtuiging en het geven van het goede voorbeeld.

In dit verband herinnert De Groot aan de onaangename bejegening van Chinese delegaties op de partijcongressen in Rome (dec. 1960) en Oost-Berlijn (jan. 1963), alsmede op het jongste communistische vrouwencongres in Moskou. Al noemt De Groot de CPSU niet met name, zij wordt hier "impliciet" toch wel mede verantwoordelijk geacht. Elders in zijn rede memoreert de CPN-leider in dit kader nog, dat de Chinese delegatie op het vrouwencongres in Moskou werd uitgejouwd door "Russische journalisten en een deel van de Russische toehoorders op de publieke tribune".

3. Houding C.P.N.

Paul de Groot gaat er zoals vermeld van uit, dat het geschil tussen

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

Moskou en Peking in de grond van de zaak een conflict is om staatsbelangen.

Hij meent te kunnen vaststellen, dat er een steeds grotere afstand is ontstaan tussen de partijen die staatsmacht uitoefenen en de andere. De eerste bepalen hun houding uitgaande van hun staatsbelangen, en terecht volgens De Groot, want zij zijn verantwoordelijk tegenover hun eigen volken. De andere partijen dienen echter eveneens uit te gaan van hun verantwoordelijkheid tegenover het eigen volk.

Dit is derhalve de primaire taak ook van de CPN. Onze partij, zo stelt De Groot, zal nooit het vertrouwen van de meerderheid der werkers winnen als zij niet volkomen en ondubbelzinnig duidelijk kan maken, dat ons uitgangspunt Nederland is. Daarom moeten wij in onze internationale betrekkingen alleen datgene doen, wat onze partij dient en alles afwijzen, wat schadelijk is voor ons werk.

De Groot stelt categorisch vast, dat niemand het recht heeft zich in de aangelegenheden van de CPN te mengen, ongeacht of het de leiders van een "socialistisch" land betreft of niet.

Strikt genomen zal de juistheid van deze uitspraak door geen enkele partij worden betwist, noch door de CP-China noch door de CPSU. Hoewel echter directe of heimelijke inmenging in zaken van zusterpartijen in de communistische beweging taboe is, was er tot dusver wel regelmatig onderling contact tussen deze partijen, waarbij ervaringen worden uitgewisseld en de internationale toestand of de wederzijdse belangen worden besproken. In de contacten met Moskou was daarbij ook recentelijk nog sprake van een zekere leiding van de kant van de CPSU.

De Groot wenst al dergelijke contacten voorlopig echter tot het uiterste te beperken. Elke poging de partij te beïnvloeden, elke poging tot fractievorming, "van welke zijde ook", moet worden tegengegaan.

Daartoe stelt De Groot:

- a) dat contacten tussen de CPN en de andere partijen (binnen en buiten het communistische blok) voortaan uitsluitend via door het partijbestuur gekozen delegaties mogen worden onderhouden en dat elk individueel contact moet worden stopgezet. (Zoals bezoeken aan het buitenland, cocktailparties op ambassades etc. In feite is deze maat-

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

regel echter primair tegen de CPSU gericht, aangezien van dergelijke contacten tussen de CPN en de CP-China tot dusver vrijwel nooit sprake was.)

- b) dat bilaterale contacten met partijen uit de socialistische landen overigens voorlopig af te raden zijn.

Dit exdusieve standpunt van De Groot kan men zien als een logisch gevolg van zijn opvatting, dat er een (te) groot verschil is ontstaan tussen de belangen van de "blok"-partijen, die volgens de onorthodoxe opvatting van De Groot staatsdoeleinden nastreven, en die van de overige partijen.

Een consequentie hiervan is dan echter weer, dat deze overige partijen met elkaar contact zouden moeten zoeken. Tenslotte is het dan De Groots bedoeling via internationaal beraad van deze partijen (dus buiten het communistische blok) te komen tot herstel van de eenheid in de communistische beweging.

De CPN-voorzitter denkt daarbij allereerst aan contacten met de communistische partijen van Frankrijk en Italië en -merkwaardig genoeg - ook aan contact met de communistische partij van Indonesië, daarbij voorbijgaand aan het feit, dat deze laatste weliswaar een zelfstandige positie inneemt, maar sterk op Peking is georiënteerd.

Overigens erkent De Groot, dat de Sowjet-Unie in de internationale arbeidersbeweging de toon blijft aangeven en een bron van inspiratie is voor "allen, die voor het socialisme strijden". China tracht weliswaar eenzelfde leidende positie te verkrijgen, doch het heeft daartoe geen titel.

De partijen buiten het blok vormen naar De Groots inzicht echter een aparte groep met geheel eigen belangen.

Hoewel De Groot het herstel van de eenheid als het noodzakelijke - en onvermijdelijke - einddoel ziet, mag de vraag gesteld worden of Moskou met zijn visie gelukkig is. Het is trouwens evenzeer de vraag of de CPN met deze opvattingen bij de andere partijen welkom zal zijn.

8 augustus 1963

VERTROUWELIJK